

אופק חדרה

רבינו תם	הדלקת הנר	יציאת השבת
19:36	17:54	18:59
אור החיים	אור החיים	אור החיים
19:36	18:05	18:55

וכי ה' עובד אצלך!! אתה עבד של ה'! כשאתה ממליך את הקב"ה, עליך להכיר בכך שהוא בעל הבית של הבריאה ויכול לעשות כרצונו, ואין לך שום זכות לבוא אליו בטענות! יהודי לא עובד את ה' כדי שאחר כך יאמר לו 'מגיע לי'. בדיוק להיפך! אתה ממליך את הקב"ה, והוא יעשה הטוב בעיניו.

ואת היסוד הזה לומדים ממש רבנו. הוא הנהיג את עם ישראל ולימדם תורה, הוא היה מזכה הרבים הגדול ביותר. הוא התחנך והתפלל חמש מאות וחמש-עשרה תפילות כדי להיכנס לארץ ישראל ולא אמר: 'מגיע לי להיכנס לארץ ישראל!'. הכל נכון, אבל תזכור מי בעל הבית! הקב"ה!

אנחנו אומרים בתפילה: "ה' מְלֶכְךָ, ה' מְלֶכְךָ, ה' מְלֶכְךָ לעולם ועד". נשאלה השאלה: הרי הסדר הוא עבר הווה עתיד. מדוע אם כן פותחים בהווה - ה' מְלֶכְךָ, ורק אחר כך עבר - ה' מְלֶכְךָ? שמעתי על כך פירוש יקר: זה שה' מְלֶכְךָ בעבר - קל מאוד להאמין. אין לי שום בעיה להאמין שהוא ברא את העולם. הכל בסדר. גם עם מה שה' ימלוך בעתיד אין לי שום בעיה. אני מאמין שה' יביא את המשיח ויגאל אותנו. החלק שהכי קשה להאמין בו הוא, שה' מְלֶכְךָ, בהווה, שכל מה שקורה איתי עכשיו - הוא מאת ה'! כשבאים להתפלל, מתחילים עם החלק הקשה: ה' מְלֶכְךָ! אנחנו מאמינים שכל מה שקורה איתנו, בין לטוב ובין למוטב, הכל מאת ה'.

אחר כך עוברים לחלקים היותר קלים: העבר והעתיד. חסיד ויז'ניץ, מחשובי החסידים, התפלל בימים הנוראים עם האדמו"ר. באמצע תפילת מוסף הבן הקטן שלו נכנס לשירותים ולכלך את עצמו בצורה נוראה, ולא היה ניתן לנקות אותו במקום. החסיד עזב את בית הכנסת, לקח את הילד הביתה, רחץ אותו, והלביש לו בגדים חדשים. אשתו לא היתה בבית, היא כנראה היתה בעזרת הנשים. שלושת רבעי מתפילת מוסף 'הלכה לו' על הטיפול בילד, והוא היה שבור ורצוף מזה. במקום להתעלות בקדושה בתפילת מוסף, כזאת וכזאת עלתה בידו...

בסיום התפילה עברו כולם לפני ה' לברך ולהתברך בשנה טובה, וכשאותו חסיד עבר, עצר אותו ה' לברך וישאל: "אתה נראה שבור ורצוף. מה קרה לך?"

והחסיד סיפר לו על ההרגשה הנוראה שאופפת אותו, שבמקום להתפלל מוסף היה עליו להתעסק בדברים האלו...

אמר לו ה' לברך: "אתה טועה טעות גדולה. כל תכלית התפילה היא כדי להמליך את הקב"ה. בעוד שכל המתפללים רק אמרו בפה שהם רוצים להמליך את הקב"ה, אתה המלכת אותו בפועל! אתה קיבלת באהבה את מה שה' עשה, וטיפלת בבן. כולם צעקו ה' מְלֶכְךָ, אתה עשית זאת בפועל!"

אדם עומד בפני כל מיני מצבים, ניסיונות וקשיים. עליו לדעת: ה' מלך! ה' שהביא עליו את המצבים האלו, ועליו לבטל את רצונותיו מפני רצון ה'. אל לו להרגיש מצוברח, שבור ורצוף, אלא לקבל את כל המאורעות הבאים עליו בשמחה.

מובא עוד בפרשה:

"אף חובב עמים כל-קדשיו בידך והם תפנו לרגליך יִשְׂא מַדְבְּרוֹתָ: ופירש רש"י: "והם תפנו לרגליך" - והם מתמצעים ומתכנסים לתחת צילך, יִשְׂא מַדְבְּרוֹתָ - מקבלים גזרותיך ודעותיך בשמחה. בשו"ת 'מקדשי השם' מספר רבי צבי מייזליש זצ"ל מעשה שאירע עימו בתקופת השואה, ביום ראש השנה:

קבוצת ילדים ביקשו ממנו, שלפני שהוא תוקע להם בשופר, שיאמר להם דבר תורה. והוא אמר להם: "עידו את ה' בשמחה. בכל מצב, יהיה אשר יהיה, תהיו בשמחה".

לא עבר זמן רב והילדים האלו נשלחו לתאי הגזים. כשהמפקד הגרמני ביקש להכניסם פנימה, הם רקדו ושרו בשמחה: "ברוך אלוהינו שבראנו לכבודו..."

המפקד הגרמני רתח מזעם, וצרח: "תשתקו! תפסיקו לשיר!" מה שגרם להם לשיר יותר חזק: "והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת..."

זה גרם למפקד לשאוג בקולי קולות: "חכו! חכו! אני לא אכניס

"וזאת הברכה אשר בך משה איש האלוקים" (לכ, א)

מדוע פתחה התורה את הפרשה ב-ו החיבור - "וזאת הברכה"? אומר ה"אור חיים" הקדוש: בסוף הפרשה הקודמת מביאה התורה את הודעתו של הקב"ה למשה על מותו הקרוב, ועל כך שלא יזכה לבוא אל הארץ. הקב"ה הוסיף והודיע לו את הסיבה לכך - "על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש" (לב, נא).

משה רבנו התחנך והתפלל חמש מאות וחמש-עשרה תפילות - אך הן לא הועילו לו. "אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: 'ריבונו של עולם, אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל, הניח אותי כחיות השדה שהן אוכלות עשבים ושותות מים וחיין ורואין את העולם - כך תהא נפשי כאחת מהן'. אמר לו: 'רב לך'. אמר לפניו: 'ריבונו של עולם, ואם לאו, הניח אותי בעולם הזה כעוף זה שהוא פורח בכל ארבעת רוחות העולם ומלקט מזונו בכל יום ולעת ערב חוזר לקינו - כך תהא נפשי כאחת מהן. אמר לו: 'רב לך'." (דברים רבה יא, ח).

כשהבין משה כי קָלָה ונחרצה עם הקב"ה שלא להכניסו לארץ ישראל, התמלא צער גדול, אך השלים עם הגזירה. והנה היה מקום לחשוב כי מאחר שכל זה נגרם בגלל בני ישראל, היתה בליבו של משה טינה כלפיהם. ואף אם נאמר שמשה הוא צדיק וסבלן, ובוודאי לא ישנא אותם בליבו, מכל מקום בוודאי אין בליבו אהבה כלפיהם.

כדי להפריד מחשבות אלו, אמרה התורה כהמשך לסוף הפרשה הקודמת: "וזאת הברכה אשר בך משה את בני ישראל" - מלבד מה שלא שנא אותם ולא הרחיקם מליבו, עוד הוסיף וברכם בברכה שליומה בכל ליבו, מתוך אהבתו אליהם.

מוסיף ה"אור החיים" הקדוש: "איש האלוקים" - שהוא כביכול 'בעלים' על אלוהים, והיינו שמשה גוזר והקב"ה מקיים. בזכות מה זכה לכך משה? כי קיבל את גזרת ה' באהבה ולא בא

בטרוניה כלפי מעלה.

סיפר הרב גואל אלקריף שליט"א: לפני כמה שנים הגיע לישיבתנו בחור יתום מאבא. בהיותו בן שנים-עשרה אביו נפטר לנגד עיניו. כשראה את אביו קורס, הוא איבד את עשתונותיו ועד שהזמין אמבולנס חלף זמן קריטי. מאז הבחור מייסר את עצמו עם המחשבה שהוא אשם במות אביו, כי אילו היה מזדרז להזמין את כוחות ההצלה, אולי היו מצילים את חייו.

הבחור חווה תקופות קשות והתמודד עם משברים לא פשוטים. כשהגיע לישיבה הוא דיבר עם אחי, הרב אוריאל שליט"א, ופתח בפניו את סגור-ליבו. אמר לו: "הרב יָדַע שרע ומר לי בחיים, אין לי חשק לכלום". והוסיף: "למה ה' עשה לי את זה?"

הרב אוריאל השיב לו: "יש לך תשובה בשבילך, אבל אתה צעיר מדי, ועדיין אינך בשל לשמוע אותה..."

במשך כל חודש אלול הבחור ניגש שוב ושוב אל הרב אוריאל ואמר לו: "אני רוצה לשמוע את התשובה..." אך הוא השיב לו: "לא הגיעה העת..."

בכ"ז באלול הוא נכנס לחדרו של הרב אוריאל ואמר לו: "אני לא יוצא מכאן עד שהרב יענה לי תשובה".

"אבל אמרתי לך שאינך בשל לשמוע אותה", אמר הרב. "אני מוכן לשמוע גם את הדברים הכי קשים", התעקש הבחור. ואז פנה אליו הרב אוריאל ואמר לו בטון תקיף: "תגיד לי, אתה מאמין בה?"

"ודאי", השיב הבחור, "מה השאלה?" הרב אוריאל הרים את קולו ואמר לו: "האם אתה חושב שה' עשה טעות?! שהרג את אביך בטעות?! אתה חושב שזו טעות ואתה גרמת לכך? אם אתה חושב כך, זו כפירה! יש לך טענות לקב"ה?! תגיד לי, מי עובד אצל מי, ה' עובד אצלך או אתה עובד אצלו?"

הדברים זעזעו את הבחור והוא פרץ בבכי נסער. אבל הזעזוע הזה פעל את פועלתו. מאותו יום הוא עשה סוף למחשבות הסטורדניות שהשתלטו עליו. הוא התחיל ללמוד בחשק וסיים את הישיבה בהצלחה רבה. הוא התקבל לישיבה מובחרת, וברוך ה' עשה בה חיל.

הוא אמר שהמשפט הזה חדר לליבו וטיילטל את נפשו - "מי עובד אצל מי, ה' עובד אצלך או אתה עובד אצלו?"

בני אדם באים לקב"ה ואומרים לו: 'התפללתי ועשיתי - מגיע לי'. עושים איתו תנאים: 'אני עשיתי ככה וככה, ואתה תעשה ככה וככה'... וכשלא מקבלים את מבוקשם, הם באים בטענות: 'למה לא עשית את מה שרציתי?'...

הפכות

הלכות הזכרת טל ומטר

מתחילים לומר 'משיב הרוח ומוריד הגשם' בתפילת מוסף של יום טוב האחרון של חג, ופוסקים בתפילת מוסף של יום טוב הראשון של פסח, ואסור ליחיד להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם, עד שיכריזו השליח ציבור תחילה. לפיכך, אם היה חולה או אנוס, לא יקדים תפילתו לתפילת הציבור, לפי שאסור להזכיר עד שיאמר השליח ציבור אבל אם יודע שכבר הכריז השליח ציבור, אף על פי שהוא לא שמע, מזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם.

בימות הגשמים, אם לא אמר משיב הרוח ומוריד הגשם, אלא המשיך לומר מוריד הטל, אם נזכר באמצע הברכה, טוב שיחזור לומר מוריד הגשם וימשיך משם והלאה. ואם אמר ברוך אתה ה' מחיה המתים, ימשיך אתה קדוש וכו'. ולא יפסיק לומר 'משיב הרוח ומוריד הגשם' בין ברכה לברכה. וכל זה לפי מנהגינו, שאנו רגילים לומר מוריד הטל בכל ימות הקיץ, וממילא אם בחורף לא הזכיר גשם, בוודאי שאמר מוריד הטל כהרגלו, לפיכך אינו צריך לחזור.

הלכות - שאלת טל ומטר

בארץ ישראל שואלים את הגשמים בברכת השנים, לומר 'ותן טל ומטר לברכה', החל מליל שבעה בחשוון, בתפילת ערבית, עד המנחה של ערב יום טוב הראשון של פסח, ועד בכלל. ואף על פי שהיה ראוי להתחיל לשאול טל ומטר תיכף ומיד אחר החג, כדרך שמזכירים 'משיב הרוח ומוריד הגשם' החל מתפילת מוסף של שמיני עצרת והלאה, מכל מקום, יתקן חז"ל לעכב שאלת טל ומטר עד שיעברו חמשה עשר יום אחר החג, כדי שישפיקו עולי רגלים להגיע למחוז חפצם, ולא יעצרו הגשם. ושיערו אז שדרוש חמשה עשר יום, כדי להגיע (בתנאי התחבורה של הימים ההם) מירושלים לנהר פרת, גבול מדינת בבל, ששם היה היישוב המרוחק ביותר מירושלים. ואף לאחר חורבן בית המקדש, היו עדיין כאלה שמתאספים מכל התפוצות לעלות לרגל, ובפרט ליד הכותל המערבי שלא זזה שכינה משם. ומפני תקנת עולים אלה, איחרו את השאלה של טל ומטר לשבעה בחשוון. מנהג הספרדים ועדות המזרח בברכת השנים, לומר בקיץ 'ברכנו', ובחורף 'ברך עלינו', וכוללים בה שאלת טל ומטר. והוא מנהג נכון על פי הקבלה. ובנוסף 'ספרד' של האשכנזים, אומרים לעולם 'ברך עלינו'. אלא שבחורף כוללים בה ותן טל ומטר לברכה. (קצש"ע הגר"ע)

מצה האדומים

סיפר ר' רפאל ברנז: "אני נוהג לברך את ברכת 'אשר יצר' בקול רם וכך אני משתדל להחדיר זאת לבני ביתי. באחד הימים בירכתי את ברכת 'אשר יצר' בסלון דירתי, וכשהרגלי בהתלהבות מיוחדת. אחד השכנים בבניין, יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, בה לדירתי ורצה לשוחח עמי על נושא מסויים. הוא כנראה מעולם לא זכה לשמוע את ברכת 'אשר יצר' והנה לפתע הוא שומע את המילים: 'וברא בו נקבים נקבים, חלולים חלולים, גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם ייטסת אחד מהם או אם יתחן אחד מהם אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת...' הוא לא התאפק ושאל בצורה מזלזלת: "אמור לי, אתה באמת חושב שהקב"ה יכול לסתום את הנקבים כך שאי אפשר להתקיים?" השבתי לו בטון מפיס: "דע לך, שהבורא עשה ועושה איתנו חסד גדול שאנחנו יכולים להוציא את נקבינו ללא שום בעיות, אבל אם חס ושלום היה סתום את נקבינו ואי אפשר היה להתקיים!" השכן אינו מרפה: "תגיד לי, פעם היתה לך בעיה? הנה אני לא מברך ולא אומר שום דבר ואין לי שום בעיה בעניין!" "אני מקווה שגם לא תהיה לך. תתפלל על זה!" - השבתי לו. למחרת, אשתו של השכן מגיעה אל ביתנו כולה מבוהלת, ולשאלתי מה קרה היא השיבה בדאגה שבעלה אושפז בלילה בבית-הרפואה עקב עצירות קשה והוא סובל כאבי תופת. "תתפלל עליו!" - היא התחננה - "אני מאמינה שזה קרה לו בגלל שהוא צחק אתמול מהעניין". - מיררה בבכי. מיד קישרתי את הדברים ותוך דקות כבר הייתי אצלו בבית-הרפואה. הזכרתי לו את שיחתנו מאמש, כמובן שהשכן לא היה צריך שום תזכורת, אך עם כל זה היה עדיין קשה לו להאמין בכך, כפי שאומרת הגמרא "עביד איניש לאחזקיה בדיבוריה" - אדם מוכן למות ולא להודות ולומר טעיתי... לאחר שלושה ימים של אישפוז החליט החלה לקבל על עצמו לברך את ברכת 'אשר יצר' ולפלא... תוך שעות שוחרר מבית הרפואה כשהוא בריא...

(אור דניאל)

אתכם לתאי הגזים! בינתיים חזרו לבלוקים שלכם ואני אדאג שתמותו במיתה הרבה יותר קשה!"...

בסופו של דבר, רוב רובם של אותם ילדים ניצלו. מה גרם להם להינצל? כי באותו זמן שקב"ה היה "חובב עמים", ומסר את עם ישראל ביד אומות העולם, גם אז "ישא מַדְבְּרוֹתֶךָ" - הם קיבלו גזרותיו בשמחה.

כתובה כאן איפוא, עיצה אדירה איך אדם יכול להינצל מגזירות וייסורים שממשמים ובאים עליו במשך חייו: "ישא מַדְבְּרוֹתֶךָ" - לקבל את רצון ה' בשמחה, ולא להתלונן.

את הרעיון הזה רואים גם אצל אשר. משה רבנו מברך אותו בברכות נפלאות: "**ברוך מבנים אשר**" - בנותיו נאות ונשואות לכוהנים גדולים, ארצו מושכת שמן כמעין, הווי אומר: פרנסה בשפע. בקיצור: כל מה שאדם חולם.

לא זו בלבד, אלא חז"ל אף מוסיפים ואומרים - כך מביא ה"חפץ חיים" בספרו "תורת הבית" בשם הוזהר - שאשר יושב על פתח הגיהנום, ומוציא ממנו כל מי שלמד משניות.

זהו שאמר הכתוב בברכת יעקב: "מאשר שמנה לחמו" - "שמנה" אותיות "משנה" בשביל שקרא המשנה "והוא יתן מעדני מלך" - עדן של מעלה.

בזכות מה זכה אשר לכל זה? כי הוא קיבל את גזרת ה' בשמחה. מאתיים וחמישים שנה הוא היה מנודה על לא עוול בכפו על ידי אֶחָיו, שחשדו בו שהוא היה זה שגילה לַשָּׂרָה ביתו את דבר מכירתו של יוסף, למרות השבועה שנשבעו זה לזה שלא יגלו אותה לאיש. רק בברכת משה לאשר, התייר את הנידוי ואמר: "יהי רצוי אֶחָיו".

אשר באמת לא היה זה שגילה לה, היא ידעה על המכירה ברוח הקודש, אבל הוא העדיף לשתוק ולקבל את הגזרה בלי להתווכח ובלי להתלונן.

באילו דברים גדולים אפשר לזכות בְּזִכּוֹת: "ישא מַדְבְּרוֹתֶךָ" - שקיבלו גזרותיך ודתותיך בשמחה!"

בכל התורה נאמר: "וידבר ה' אל משה", בלא תוספת תארים ושבחים. מדוע כאן הוסיפה התורה לתאר לנו מיהו משה, וכי איננו יודעים שהוא 'איש האלוקים'?

יש אומרים, שכיוון שהיה זה "לפני מותו", על כן הוסיפה התורה לאמרה על משה שהוא "**איש האלוקים**", להשיענו שהוא זכה לשמור על מדרגתו הנשגבה עד יומו האחרון. וזו מעלה גדולה, שהרי לא כל אדם זוכה לכך, כאומרם ז"ל (אבות ב, ד): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך!"

נתבונן בהרגשה מיוחדת במינה. אם היו שואלים אותנו: לפי הנתונים שמשך רבנו גדל בהם, האם היה לו סיכוי להצליח לגדול ולהעפיל למדרגה העליונה שהעפיל אליה ולהיות 'איש האלוקים' - "מחציו ולמטה 'איש', מחציו ולמעלה 'אלוקים'" (דברים רבה יא, ד)?

הרי עד גיל עשרים גדל משה בבית פרעה, האפיקורוס והכופר הגדול ביותר בעולם. כל היום שמעו אוזניו דברי כפירה שפלים. לאחר מכן נאלץ לברוח למדין, מקום עובדי עבודה זרה. במשך ארבעים שנה היה מלך בפוש, מדינה של בני חס. לאחר מכן היה רועה צאן, עד שנשלח בידי הקב"ה להיות גואלם של ישראל.

עם כל הנתונים האלה, איך הוא הצליח להתעלות למדרגה העליונה, להיות אדון הנביאים ולזכות לדבר עם השכינה הקדושה פה לא פה, ולהבין בתמונת ה'?

הנה כי כן, משה רבנו מלמד אותנו שהדרך פתוחה לכל אדם, בכל מצב! אם אתה רוצה להידיק בה', אין שום דבר בעולם שיכול למנוע ממך להשיג את מבוקשך. אם אתה רוצה לגדול - אתה יכול!

על כך אומר הרמב"ם (הילכות תשובה ה, ב): "כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבנו!"

"וזאת הברכה אשר בירך משה איש האלוקים". את רוצה לדעת איך זכה משה רבנו להגיע למדרגתו? איך זוכים לכל הברכות שבעולם? על ידי שדוקים וחבוקים עם הקב"ה ועם התורה הקדושה.

כשיהיהו מגיע לשמים לא שואלים אותה תחילה אם הניח תפילין, אם שמר שבת, אם הקפיד על כשרות. שואלים אותו: "נשאת ונתת באמונה? קבעת עיתים לתורה? ציפית לישועה?" (שבת לא, ע"א). מה המיוחד בשלוש השאלות הללו? מדוע דווקא אותן? כי בהן מתבטאת הצורה של יהודי.

כשנשאת ונתת באמונה, הוכחת שאתה מאמין שהפרנסה היא מיד ה', ולא כוחך ועוצם ידך עשו לך את החיל הזה. כשציפית לישועה, שוב הוכחת על האמונה שלך.

וכשקבעת עיתים לתורה, הוכחת שהתורה 'קבועה' בך. אתה חי את התורה והתורה מחיה אותך, כל הלך המחשבה שלך היא של תורה, וכל מעשיך הם על פי התורה. כך נראית צורה של יהודי!

בשם **רבי מאיר אבוחצירא זי"ע** מובא ביאור בדרך צחות; כל יהודי צריך להיות "**איש האלוקים**" בכל מקום שהוא. יהודי צריך לדעת ולזכור תמיד: "אני איש של ה'", בכל מקום שאני נמצא התפקיד שלי לחפש איך לעשות רצון ה', איך לעשות נחת רוח לקב"ה, איך אני יכול לקדש שם שמים. וכאשר זאת מגמתו של האדם תמיד, הוא זוכה ל"**זאת הברכה**". (שש באמרתך)

שבת שלום וחג שמח

לעילוי נשמות: יואב בן מנחם בן סימון, שושנה שירה ח'ב"ב בת אברהם, מיכאל ח'ב"ב בת סעדיה, לזכות אריה ח'ב"ב בת שושנה, טלית בת טאוס, צדוק בן סעדיה ח'ב"ב, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תרומה בת סעדיה, מיטל ודיקה בנות אסתר וישראל, חנה מנחם בת יוסף, רחל שגן בת שלמה, חנה סספורטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן יוכיח. הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאבן בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן יולפה, בניהו בן יחודית, איל בן צדוק, כרימלה בת גורליץ, סוכבה בת אורח, אחרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואחרון, רוזי יריזל בת יחודית, זכריה בן יפת חסן עיקב, שושנה שמעית בת ישראל, שושנה קמר בת יואב. **לרפואת:** נוי בת חילה, חנה בת סיון-שרה שפירנצח, רונית בת זאבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן משה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.